

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Nadežda Budimović, Zlatko Čobović, Jelena Petković, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović, Vlado Mareš i Mateja Agatonović, na sednici održanoj 25. 4. 2024. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstovima „OVO JE ČOVEK KOJI JE ZVERSKI UBIJEN U ZATVORU: Cimeri ga terali da pije mokraću, silovali ga metlom i polomili mu rebra (FOTO)”, objavljenim 20. marta. 2024. godine na portalu, kao i tekstovima „Starca u zatvoru terali da pije mokraću i do smrti ga silovala trojica cimera osuđena zbog prekršaja!” i „Penzionera u ćeliji silovali do smrti, a sada krivicu prebacuju jedan na drugog!”, objavljenim u štampanim izdanjima 21. i 22. marta 2024. godine, portal „Kurir.rs“ i dnevni list „Kurir.rs“

1. prekršili su tačke 3, 4 i 5 Odeljka IV (Odgovornost novinara) Kodeksa novinara Srbije, po kojima je novinar dužan da poštuje pravilo pretpostavke nevinosti i ne sme nikoga proglasiti krivim do izricanja sudske presude, ne sme da koristi neprimerene, uznemiravajuće i druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu i dužan je da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina i drugih ugroženih grupa,

2. prekršio je tačke 1 i 2 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti) o obavezi novinara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše, kao i da naročito izbegava spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanju o nesrećama i tragedijama u kojima ima stradalih ili su teško povređeni materijalni i drugi interesi građana,

Nalaže se dnevnom listu „Kurir“ i portalu „Kurir.rs“ da ovu odluku objave u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Članica Komisije za žalbe Milena Vasić podnela je žalbu zbog ukupno tri teksta objavljena u štampanom izdanju i na portalu, kojima se izveštava o svirepom ubistvu u zatvoru u Padinskoj Skeli, usled torture koju je od drugih zatvorenika trpeo osuđenik S. B. Ona je u žalbi navela da „Kurir“ prenosi niz uznemirujućih detalja torture koju je žrtva trpela (silovanje drškom od metle, primoravanje da pije mokraću, polivanje vodom, udaranje, izvlačenje peškirom jezika iz usta itd.) pri čemu je, pored punog imena i prezimena žrtve, u sva tri teksta objavljena i njena fotografija. Ovakvim načinom izveštavanja povređene su, po njenom mišljenju, tačke 4 i 5 poglavlja IV, kao i tačke 1 i 2 poglavlja VII. Korišćenjem fotografije sa Fejsbuk profila pokojnika povređena je i tačka 1 poglavlja VIII - Korišćenje časnih sredstava. „Objavljeni

Kraljice Natalije 28
11000 Beograd
tel: (011) 30 67 320
www.savetzastampu.rs

sadržaj može izuzetno uznemirujuće da deluje, kako na porodicu žrtve, tako i na čitavu javnost, jer se radi o nesvakidašnjem, izuzetno brutalnom zlostavljanju, te se može opravdano postaviti pitanje – da li je u interesu javnosti da zna sve detalje ovog zlostavljanja, uključujući i seksualne aspekte zlostavljanja koji su izuzetno uznemirujući čak i za profesionalce koji se bave pitanjima torture, a ne samo za obične građane“, ističe se, između ostalog, u žalbi i ukazuje i na to da je objavljivanjem fotografija i punih imena učinilaca krivičnog dela, kao i izjave prijatelja jednog od njih prekršena i tačka 3 poglavlja IV koja se odnosi na pretpostavku nevinosti.

U odgovoru na žalbu advokati redakcije naveli su da je žalba u celosti neosnovana. Reč je o temi koja je par excellence tema od interesa za javnost i obaveza je medija da informišu o svojim saznanjima, koja su delom tvrdnje izvora koje su konsultovali, u skladu sa Kodeksom. Postupili su u skladu sa profesionalnom pažnjom, konsultovali verodostojne izvore, nisu prećutali nijednu činjenicu. Objavljene informacije su gotovo u celini citirano saopštenje VJT u Beogradu od 30. marta (koje je priloženo uz odgovor na žalbu), a u kojem su izneti podaci o žrtvi, počinioima i pojedinostima krivičnog dela, zbog čega se ne može govoriti o kršenju prava na privatnost. Pojedinosti o tragičnom događaju o tome kakvo je maltretiranje i koliko dugo je trajalo, po mišljenju advokata, jesu u javnom interesu, kako bi se ukazalo na ozbiljnost problema i pokrenula debata o odgovornosti osoba koje su zadužene za održavanje reda i zaštitu bezbednosti u kazneno-popravnim zavodima. Identitet ni počinilaca, ni žrtve nije otkriven pre nego što je to uradio zvanični organ, a informacije iz tog saopštenja su verno prenete, te nije bilo nikakvih spekulacija i nedovoljno proverljivih stavova, tako da nema ni prekršaja članova 1 i 2 poglavlja VII. Objavljivanje fotografije sa Fejsbuk profila, koji je svima dostupan, nije korišćenje nečasnih sredstava, ističu advokati u odgovoru na žalbu, dok prekršaja pretpostavke nevinosti takođe nema, jer je u spornim tekstovima jasno na više mesta naznačeno da su tri osobe osumnjičene za izvršenje krivičnog dela.

Komsija za žalbe je zaključila da je tačno da je tema o kojoj se izveštava od velikog javnog interesa, ali i da je tema odrađena na način koji nije u skladu sa pravilima koja nalaže etički kodeks profesije.

Takođe, delovi tekstova jesu zasnovani na saopštenju Višeg javnog tužilaštva u Beogradu, koje je objavilo užasne detalje mučenja zatvorenika, što, po mišljenju Komisije, nije bilo u javnom interesu. Međutim, čak i ukoliko se prihvati uređivačka odluka da medij prenese sve detalje iz takvog saopštenja Tužilaštva, činjenica je da je identitet pre svega žrtve, ali i počinilaca, u potpunosti otkriven tek u „Kuriru“, objavljivanjem njihovih punih imena i prezimena, kao i fotografija.

Time jeste prekršena tačka 1 poglavlja VII, koja se odnosi na pravo na privatnost. Komisija veruje da je medij o ovom događaju trebalo da obavesti javnost, ali da je to mogao da uradi i bez objavljivanja imena i drugih detalja o žrtvi, kao i o zlostavljačima.

Ista tačka prekršena je i objavljivanjem fotografije ubijenog čovaka, koja je preuzeta sa njegovog Fejsbuk profila. Prema Smernicama za primenu Kodeksa novinara Srbije u onlajn okruženju, fotografije koje je privatna osoba objavila na društvenoj mreži moguće je objavljivati samo uz prethodnu saglasnost te osobe, osim u slučajevima kada interes javnosti preteže nad pravom na privatnost, i to u meri u kojoj je to neophodno da se ostvari svrha izveštavanja. Kako je reč o osobi koja je priminula, medij, naravno, nije mogao da traži njenu saglasnost, ali, po oceni Komisije, nije postojao ni javni interes da se fotografija objavi, jer to ni na koji način ne doprinosi izveštavanju o ovom slučaju.

Tekstovima su prekršene i tačke 4 i 5 poglavlja IV, koje se odnose na objavljivanje uznemirujućih sadržaja i obavezu poštovanja prava i dostojanstva žrtve. Većina objavljenih detalja potpuno je nepotrebna, dok su istovremeno uznemirujući i mučni.

Tačka 2 poglavlja VII, prekršena je tekstem „Penzionera u ćeliji silovali do smrti, a sada krivicu prebaciju jedan na drugoga“, u kojem se prenose izjave anonimnog prijatelja osumnjičenih, koji spekuliše o tome zašto su to uradili i bavi se njihovim psihološkim profilom. Kodeks izričito zabranjuje spekulacije i iznošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanju o tragedijama u kojima ima stradalih.

Takođe, prekršena je i tačka 3 poglavlja IV, koja se odnosi na pretpostavku nevinosti, jer se, suprotno tvrdnjama advokata u odgovoru na žalbu, u svim naslovima izričito tvrdi da su ga osumnjičeni „ubili“, „silovali do smrti“, kao i da je reč o „zverima“.

Beograd, 25.4.2024.

Predsedavajuća

Jelena Petković